

ZO 22 OKT

foto: Marius Engels

NDR VOKALENSEMBLE & PIETER-JELLE DE BOER (ORGEL) SWEELINCK EN TIJDGENOTEN

SPOT/MARTINIKERK

15.00 UUR / SPOTGRONINGEN.NL

dirigent Klaas Stok | **orgel** Pieter-Jelle de Boer

PROGRAMMA

Jan Pieterszoon Sweelinck (1562-1621)

Miserere mei, Domine

Magnificat

Jacob Praetorius II (1586-1651)

Magnificat Quarti Toni (orgel, drie verzen)

Arvo Pärt (1935)

Da pacem Domine

Jan Pieterszoon Sweelinck

De profundis

Arvo Pärt

Pari intervallo (orgel)

Jan Pieterszoon Sweelinck

Psalm 42

Pauze

Matthias Weckmann (1616-1674)

Fantasia in d (orgel)

Jan Pieterszoon Sweelinck

Canticum nuptiale: sponse musarum

Tu as tout seul, Jan

Arvo Pärt

Summa

Jan Pieterszoon Sweelinck

Fantasia super Ut Re Mi Fa Sol La (orgel)

Psalm 9

Psalm 122

Psalm 150

De negende editie van het Schnitgerfestival, met voorstellingen en concerten rondom de historische Groninger orgels, heeft als thema *Muziek uit de Hanze*. Tijdens dit slotconcert van het festival, een samenwerking met SPOT, brengen het Hamburgse NDR Vokalensemble en organist Pieter-Jelle de Boer vocale en orgelmuziek uit de zestiende en zeventiende eeuw, met een hoofdrol voor onze eigen grootmeester uit die periode: componist, organist en muziekpedagoog Jan Pieterszoon Sweelinck (1561-1621).

Voor het concert van vanmiddag dook dirigent Klaas Stok in de schatkist van Sweelinck, een van de grootste componisten die ons land voortbracht. Het Amsterdamse Conservatorium is naar hem vernoemd en tot begin deze eeuw prijkte zijn beeltenis op het biljet van 25 gulden. Vanaf zijn vijftiende tot aan zijn dood op 59-jarige leeftijd was hij organist van de Oude Kerk in Amsterdam. Zijn faam én invloed reikten tot buiten onze landsgrenzen: Sweelinck stond aan de basis van de zogeheten Noord-Duitse orgelschool, een periode waarin hij componisten als Buxtehude les gaf, die later weer van grote invloed was op Bach.

Sweelinck gold als een van de belangrijkste componisten uit de overgangperiode van Renaissance naar Barok. Hij droeg de naam van zijn moeder, omdat zijn vader als zoon van een katholieke priester en zijn vriendin een bastaardkind was, wat in die tijd onacceptabel was. Desalniettemin

leerde deze vader, Pieter Swibberts, zijn later zo beroemde zoon orgel en klavecimbel spelen. Sweelinck groeide dan ook niet alleen uit tot een briljant componist; zijn geniale klavecimbel- en orgel improvisaties maakten dat veel musici uit Europa les van hem wilden. Opvallend: tot op de dag van vandaag is het onduidelijk van wie Sweelinck leerde componeren. Wel zeker is dat hij veel werken op zijn naam heeft staan: meer dan 70 voor klavecimbel en orgel en ruim 250 vocale werken.

In 1621 blies hij zijn laatste adem uit en werd hij bijgezet in de Oude Kerk, waar hij zijn leven lang werkte. Niemand minder dan Joost van den Vondel schreef zijn grafscript.

*Dits Sweelinck's sterfelyk deel; ten troost ons nagebleven;
't Ontsterfelyk hout de maet by Godt in 't eeuwig leven;
Daer streckt hy, meer dan hier omvatten ons gehoor,
Een goddlycke galm in aller Enghlen oor.*

Op het Martiniorgel speelt Pieter-Jelle de Boer naast stukken van Sweelinck ook werk van Jacob Praetorius II (voormalig leerling van Sweelinck), Matthias Weckmann en Arvo Pärt.

TEKSTEN

Sweelinck - Miserere

Miserere mei, Domine, et exaudi
orationem meam.

*Have mercy on me, O Lord, and
hear my prayer.*

Sweelinck - Magnificat

Magnificat, anima mea, Dominum
Et exultavit spiritus meus in Deo,
salutari meo
Ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generationes
Quia fecit mihi magna, qui potens est,
et sanctum nomen eius

*My soul magnifies the Lord
My spirit rejoices in God, my
Here is the happy me all generations
Because he made me great,
and holy name*

Et misericordia eius a progenie in
progenies timentibus eum
Fecit potentiam in brachio suo
Dispersit superbos mente cordis sui
Deposuit potentes de sede et
exaltavit humiles;

*His mercy is from generation
to honor him
He made his power over his arm
It scattered the pride of his heart
Lowered the powerful from Sede and
exalted humiles;*

Esurientes implevit bonis et divites
dimisit inanes
Suscepit Israel puerum suum
recordatus misericordiæ suæ
Sicut locutus est ad patres nostros,
Abraham et semini eius in sæcula
Sicut erat in principio, et nunc, et
semper, et in sæcula sæculorum.
Amen

*The hungry with good things, and the
rich released
He has helped his mercy
As he spoke to our fathers, to Abraham
and his descendants for ever
As in the beginning, is now and ever
and ever and ever. Amen*

Pärt - Da pacem Domine

Da pacem Domine in diebus nostris
quia non est alius qui pugnet pro
nobis nisi tu Deus noster.

*Give peace in our time, O Lord,
because there is none other that
fighteth for us,
but only thou, O Lord.*

Sweelinck - De profundis

De profundis clamavi ad te, Domine;
Domine, exaudi vocem meam. Fiant
aures tuæ intendentes in vocem
deprecationis meæ.
Si iniquitates observaveris, Domine,
Domine, quis sustinebit?
Quia apud te propitiatio est; et propter
legem tuam sustinui te, Domine.
Sustinuit anima mea in verbo ejus:
speravit anima mea in Domino.
A custodia matutina usque ad
noctem, speret Israel in Domino.
Quia apud Dominum misericordia, et
copiosa apud eum redemptio.
Et ipse redimet Israel ex omnibus
iniquitatibus ejus.

*Out of the deep have I called unto thee,
O Lord: Lord, hear my voice.
O let thine ears consider well: the voice
of my complaint.
If thou, Lord, wilt be extreme to mark
what is done amiss: O Lord, who may
abide it?
For there is mercy with thee: therefore
shalt thou be feared.
I look for the Lord; my soul doth wait for
him: in his word is my trust.
My soul fleeth unto the Lord: before
the morning watch, I say, before the
morning watch.
O Israel, trust in the Lord, for with the
Lord there is mercy: and with him is
plenteous redemption.
And he shall redeem Israel: from all his
sins.*

Sweelinck - Psalm 42

Ainsi qu'on oit le cerf bruire,
Pourchassant le frais des eaux : Ainsi
mon cœur qui souspire, Seigneur,
apres tes ruisseaux : Va tousjours
criant suyvant
Le grand, le grand Dieu vivant : Helas
donques quand sera ce, Que verray
de Dieu la face ?

*Like as the chafed deer, seeking
a refreshing brook, so my soul
languishes, Lord, in search of comfort:
Solace will it seek,
from the living God above. When shall
I be before him, seeing the face of my
God?*

Jours et nuicts pour ma viande De
pleurs me vay soustenant, Quand je
voy qu'on me demande, Ou est ton
Dieu maintenant ?
Je fons en me souvenant, Qu'en
troupe j'alloy menant, Priant, chantant,
grosse bande Faire au temple son
offrande.

*Days and nights, my only food are my
sustaining tears,
when around me they say, where, now,
is your God?
Then my sorrowing soul longs for
those days when I marched, with those
who went praying and singing in great
numbers to God's own house, to make
their offering.*

Sweelinck - Canticum nuptiale: sponse musarum

Sponse musarum genus et sacerdos,
Amstelae arripit hymenae cantum
venimus,
bellae tibi Margaritae sorte beato.
Sponsa nympharum decus albiarum.
Et chorus noster tibi gratulatur.
Vive Jacobo pia turturella turture
gaudens.

*Bruid van de Muzen en
Vestalen, Amsterdam neemt het
huwelijksfeestlied op,
Voor jou, mooie Margaret, een gelukkig
leven!
Bruid der bruiden, sieraden van de Elbe,
ons koor feliciteert u.
Proost op Jacob, vreugde van de
tortelduiven!*

Sweelinck - Tu as tout seul, Jan

Tu as tout seul, Jan, Jan, vignes et
prez, Tu as tout seul ton coeur et ta
pecune, Tu as tout seul deux logis
diaprez
Là où vivant ne pretend chose aucune.
Tu as tout seul le fruit de ta fortune,
Tu as tout seul ton boir' et ton repas.
Tu as tout seul toutes choses fors une,
C'est que tout seul ta femme tu n'as pas.

*Jan, Jan, alles heb je voor jezelf, je
wijngaard, je weiden
voor jou alleen zijn je hart en je geld
Voor jezelf zijn je twee mooie huisjes
Die geen levende ziel je betwist
Je hebt de vrucht van je bezit voor
jezelf En je eten en drinken: voor jezelf.
Alles heb je voor jezelf, behalve één:
Je vrouw, die heb je niet alleen.*

Pärt - Summa

Credo in unum Deum.
Patrem omnipotentem, factorem coeli
et terrae,
visibilium omnium et invisibilium.
Et in unum Dominum Jesum
Christum, Filium Dei unigenitum,
Et ex patre natum ante omnia saecula.
Deum de Deo, lumen et lumine, Deum
verum de Deo vero.
Genitum, non factum,
consubstantialem Patri:
per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines, et propter
nostram salutem descendit de coelis.
Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex

*I believe in one God,
the Father, the Almighty, maker of
heaven and earth,
and of all that is, seen and unseen.
I believe in one Lord, Jesus Christ, the
only Son of God,
eternally begotten of the Father,
God from God, Light from Light, true
God from true God,
begotten not made, of one being with
the Father.
Through Him all things were made.
For us and for our salvation He came
down from heaven:
by the power of the Holy Spirit He was*

Maria Virgine
et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio
Pilato,
passus et sepultus est.
Et resurrexit tertia die, secundum
scripturas.
Et ascendit in caelum: sedet ad
dexteram Patris,
Et iterum venturus est cum gloria,
iudicare vivos
et mortuos, cujus regni non erit finis.
Et in Spiritum Sanctum, Dominum, et
vivificantem,
qui ex Patre Filioque procedit.
Qui cum Patre et Filio simul adoratur
et
conglorificatur qui locutus est per
Prophetas.
Et unam sanctam catholicam et
apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptisma in
remissionem peccatorum.
Et exspecto resurrectionem
mortuorum,
Et vitam venturi saeculi,
Amen.

*born of the Virgin Mary
and became man.
For our sake He was crucified under
Pontius Pilate;
He suffered death and was buried.
On the third day he rose again in
fulfillment of the Scriptures;
He ascended into heaven and is
seated at the right hand of the Father.
He will come again in glory to judge the
living
and the dead, and His kingdom will
have no end.
I believe in the Holy Spirit, the Lord and
Giver of Life,
Who proceeds from the Father and the
Son.
With the Father and the Son He is
worshiped and
glorified. He has spoken through the
Prophets.
I believe in One, Holy, Catholic and
Apostolic Church.
I acknowledge one Baptism for the
forgiveness of sins.
I look for the resurrection of the dead
and the life of the world to come.
Amen.*

Sweelinck - Psalm 9

De tout mon cœur t'exalteray,
Seigneur, et si raconteray
Toutes tes œuvres n'ont pareilles,
Qui sont dignes de grands merveilles.
En toi je me veux resjouir, D'autre
soulas ne veux jouir,
O treshaut, je veux en cantique
Celebrer ton nom authentique.
Pour ce que par ta grand' vertu Mon
ennemi s'enfuit battu, Desconfit de
corps et courage, Au seul regard de
ton visage.

*With my whole heart I will exalt you,
Lord, and will I recount
all your incomparable works,
which are worthy of great marvels.
In you I will rejoice,
with cheerful heart and voice,
O most High, I will sing and praise your
Holy Name.
Through your great virtue,
my enemies have been put to flight,
confounded in body and spirit,
by your presence.*

Sweelinck - Psalm 122

Incontinent que j'eus oui,
Sus, allons le lieu visiter,
Où le Seigneur veut habiter,
O que mon cœur s'est resjoui ! Or
en tes porches entrèrent Nos pieds,
et séjour y feront, Jerusalem la bien
dressee : Jerusalem qui t'entretiens,
Unie avecques tous les tiens, Comme
cité bien policee.

*When I heard the people say,
come, let us go, with one accord to the
place where the Lord wants to dwell,
O, how my heart did rejoice!
Our willing feet now walk the way,
within the gates where we shall stay,
Jerusalem, richly-blessed city,
Jerusalem, now which seems
built in one united whole,
possessed of peace.*

Sweelinck - Psalm 150

Or soit loué l'Eternel,
De son saint lieu supernel, Soit, di-je,
tout hautement Loué de ce firmament
Plein de sa magnificence. Louez-
le tous ses grands faicts, Soit loué
de tant d'effects, Tesmoins de son
excellence.

second part

Soit joint avecques la voix
Le plaisant son de hautbois,
Psalterions à leur tour,
Et la harpe et le tabour,
Haut sa louange resonnent. Phifres
esclattent leur ton, Orgues, musette
et bourdon, D'un accord son los
entonnent.

third part

Soit le los de sa bonté,
Sur les cymbales chante,
Qui de leur son argentin,
Son Nom sans cesse et sans fin
Facent retentir et bruire.
Bref, tout ce qui a pouvoir
De souffler, et se mouvoir, Chante à
jamais son empire.

*Let us all God's praise express, and
praise him in his holiness, praise
him in his firmament, of his power
permanent,
and his high magnificence,
praise him for all his great deeds,
praise him for his greatness showed,
witnesses of his excellence.
Praise him, joining with the noise of the
pleasing sound of oboes, praise him in
the psaltery,
and with harp and lute,
high raise his praise be made
by fifes in exultant tone, organs,
sackbut and cornemuse, praise him all
with one accord.
Praise him for his goodness,
with their silvery sound
and with loud and clanging noise,
let the cymbals express
his name unceasingly and for
evermore. Let all that is breathing and
moving bring all your power,
to sing forever to his empire.*